

Türi Rahvaleht

LÜHIDALT

Türi Kevade kooli uus direktor on Ülle Müller

Alates 7. augustist asub Türi Kevade kooli direktorina tööle Ülle Müller, kes viimastel aastatel on seisnud hea Järva valla kultuurivaldkonna arengu eest, eelnevalt töötanud Paide muusika- ja teatrimaja juhina ning Paide gümnaasiumis huvijuhina.

Direktori valimiseks moodustatud komisjoni kuulusid õppenõukogu, hoolekogu, vallavolikogu haridus- ja noorsookomisjoni ning vallavalitsuse esindajad. Seitsmeliikmeline komisjon oli Ülle Mülleri kasuks otsustamisel üksmeelne, põhjuseks kandidaadi huvi kooli edasise arengusse panustada, meeskonnatöö väärtustamine ja soov panustada koduvalla kooli. Ülle Mülleri on pikaajaline kogemus asutuse juhina, see andis komisjonile kindluse, et tulevane koolijuht võtab aega pühendumiseks ja kooli arengusse panustamiseks.

Ülle Mülleri sõnul on ta meeskonnamängija, kes peab oluliseks avatud suhtlemist ning kogunud meeskonna kaasamist. Samuti on tema jaoks oluline koostöö teiste Türi valla ja piirkonna koolidega.

Soovime Türi Kevade kooli uuele direktorile Ülle Mülleri ja kooliperele innustavat ja edukat koostööd!

TRIIN PÄRNA
Türi vallavalitsuse haridus- ja kultuuriosakonna juhataja

Toetuse saajad on selgunud

Hajaasustuse programmi eesmärgiks on tagada hajaasustusega piirkondades elavatele peredele head elutingimused ning seeläbi aidata kaasa elanike arvu püsimisele Türi valla neis piirkondades. Türi vallavalitsusele esitati 2023. aasta hajaasustuse programmi raames 34 taotlust - 17 veesüsteemide, 16 kanalisatsioonisüsteemide ning 1 juurdepääsute valdkonnas kavandatud tegevuste elluviimiseks. Toetust taotleti kokku 140 068,60 eurot.

Türi vald eraldas 2023. aastal hajaasustuse programmi raames esitatavate taotluste rahuldamiseks 33 943,55 eurot ning regionaalminister otsustas oma 7.06.2023 käskkirjaga nr 110 eraldada Türi vallale riigi poolt hajaasustuse programmi toetusteks 33 944 eurot. 13. juunil 2023 kinnitas vastavalt hindamiskomisjoni ettepanekutele Türi vallavalitsus nõuetele vastavad taotlused ning toetuse saajad ja toetuste summad. Toetust jagus 17 projektile (11 veesüsteemi valdkonna projektile ja 6 kanalisatsioonisüsteemi valdkonna projektile).

Juunikuu Türi vallas on olnud põnevaid sündmusi täis, eriti kuu tagumine pool ja juulikuu esimesed päevad.

Kevadpealinn lõpetas ja saatis haabjatega valitsemisaua Pärnu poole teele. Suvepealinnale anti kaasa ka tempokas tantsuvideo koos parimate ja palavaimate tervitustega.

30. juunil saabus Euroopa mängudelt koju Eesti vibukoondis, mille koosseisu kuuluvad Türit: Lisell Jäätma, Robin Jäätma ja treenerina Maarika Jäätma.

Kaasa toodi segatiimide kuldmedalid ja mitmed rekordid. Türi kesklinnas ootas kuldseid vibulaskjaid soe vastuvõtt.

2. juulil peeti aga Türi linna sünnipäeva. Ei heidutanud kohvikupidajaid ning külalisi vihmahood.

Päeva lõpuks aga esitles Türi raamatukogus värsket ajalooraamatut Kaarel Aluoja.

Lisaks mahtus juunisse hulgaliselt koolide lõpetamisi ning samuti mitmeid toreid sportlikke tegemisi. Samuti jõudsid sajad koduvalla inimesed pealinna noorte laulu- ja tantsupeole, kes esinema, kes vaatama.

FOTOD: TEET REIER/ERAKOGU

Türi valla arengukava ja eelarvestrateegia ootavad aruteludele

Türi valla arengukava ja eelarvestrateegia 2024–2028 eelnõu avalikustamine
Vastavalt Türi vallavolikogu 30. novembri 2017 määrusele nr 11 „Arengukava ja eelarvestrateegia koostamise kord“ on avalikustatud Türi valla kodulehel www.tyri.ee kataloogis kontaktid ja juhtimine - arengukavad Türi vallavolikogu määruse eelnõu „Türi valla arengukava ja eelarvestrateegia aastateks 2024–2028 kinnitamine“ koos lisaga 1 „Türi valla arengukava aastateks 2024–2028 ja lisaga 2 „Türi valla eelarvestrateegia aastateks 2024–2028“.

Ettepanekud ja arvamused arengukava eelnõu kohta palun saata hiljemalt 9. augustiks 2023 e-posti aadressil Yllar.Vahtramae@tyri.ee ja eelarvestrateegia eelnõu kohta e-posti aadressil Tiina-Mae.Kuusik@tyri.ee VALLAVALITSUS

RAHVAKOOSOLEKUD ARENGUKAVA, EELARVESTRAATEGIA JA KAASAVA EELARVE ARUTAMISEKS TOIMUVAD JÄRGMISELT:

1. AUGUSTIL, TEISIPÄEVAL ALGUSEGA KELL 17 OISU RAHVAMAJAS
2. AUGUSTIL, KOLMAPÄEVAL ALGUSEGA KELL 17 KABALA RAHVAMAJAS
3. AUGUSTIL, NELJAPÄEVAL ALGUSEGA KELL 17 VÄÄTSA RAHVAMAJAS
7. AUGUSTIL, ESMASPÄEVAL ALGUSEGA KELL 17 KÄRU RAHVAMAJAS
8. AUGUSTIL, TEISIPÄEVAL ALGUSEGA KELL 17 TÜRI KONNAMAJAS

TOIMETAJALT

Suure osa suvesooja sai Türi sedakorda omale

Nii võiks tõesti tänavu tõdeda: selleks ajaks kui kevadpealinn Türi oma õigused suvevalitsejale Pärnule üle andis, oli juba kolm nädalat suviselt kuuma ilma pidanud. Lausa põuailma võiks öelda, mis viljapõllud kiduma ja muru kolletama pani. Mõni roheline plekike pruunikaks tõmbunud murus tähendas üldjuhul umbrohututti. Umbrohi ju ei hävine.

Selle tavapäratult sooja ilma ja ebatavaliselt madala veesisuga vastamisi seistes pidid tublid haabjamehed veel neljal päeva sõidutama teemapealinnade valitsussaua Türialt Pärnusse. Hakkama saadi sellega kenasti ja sau jõudis mööda veeteed suure pidulikkusega Pärnusse, kus pesitseb sügiseni. Kuidas ta sealt edasi Narva jõuab, on juba korralduse küsimus, vihjeks võin anda, et meretee oleks üks võimalik variant. Haabjatega suurele veele ei tükiks, aga hansakoge ajaks asja ära küll.

Ahjaa, haabjateema lõpuks tuleks märkida, et sellega said sõita ka kõik soovijad. Kes lühema, kes pikema jõelõigu. Kaasa tegid alguses ka muuhulgas vallavanem Sulo Särkinen ja abivalavanem Elar Niglas, osakonnajuhataja Triin Pärna seilas koguni Türialt Jändjale. Kõik said kenasti hakkama, kuigi mõnel madalamal jõelõigul tuli jalaga sõiduvahendit põhjast lahti lükata, siis ümber ei läinud keegi ja kõik kes jõeale läksid, jõudsid kenasti ka kaldale. Ise solberdasin haabjaga Laupani, sai sõidumaitse suhu küll.

Tänaseks on kenasti koju jõudnud ka kõik need, kes pealinna noorte laulu- ja tantsupeole läksid. Tantsija saadeti teele pea nädal enne etteasteid, lauljad sai veidi hiljem minna ja need, kes tahtsid vaadata ning kuulata, said võimaluse samal päeval teele asuda. Kui ikka palju asju kokku on sattunud, siis loomulikult tuleb ära mainida ka kodulinnas toimunud kohvikutepäev ja värsked ajalooramatute esitlus.

Tegelikult oli väga tore ka eelmisel reedel toimunud tublide vibusportlaste vastuvõtt Türi kesklinnas ning nende tunnus-tamine nii lillede kui ka kallistustega. Tublid olete! Ja nagu nad ise vihje andsid, on järgmisel korral põhjust või lootust juba olümpiamedaliste vastu võtta, siis miks mitte, oleme lootusrikkad ja ootame ära.

Kes on nüüd jõudnud puhkuse ära oodata, see puhaku ja nau-tigu kaunist suve. Olgu see kas päikeseline või vihmane. Ikkagi meie täiesti oma ja kodune suvi.

Kaunist suve soovides

TEET REIER

Palavus tõi lapsed päevaks õue

Juunikuisse kuumalaine ajal tekkis Oisu lasteaia õpetajatel mõte korraldada õuepäev, kus kogu lasteaiapäev veedetakse õues. Lasteaia töötajad tegid üheskoos ajurünnaku, mille käigus tek-kis palju põnevaid ideid. Põhikontseptsioon oli, et lastel oleksid aias erinevad tegevuskeskused ehk pesad, kus Linnupesa rühma lastel oleks tore tegutseda.

Linnupesa rühma õpetajad Triinu Toss ja Siiri Rätsep val-mistasid taaskasutatavatest materjalidest ehk katkistest hula-rõngastest ning vanadest kardinatist lastele armsad baldahhiinid, mille alla oleks lastel võimalik peitu pügeda.

Päev algas õues lapsi vastu võttes ning jätkus kogu laste-aiapere ühise hommikusöögiga. Seejärel oli nii Linnupesa kui ka Naerulinnu rühma lastel mänguaeg õuealal. Lapsed vaatasid pesades raamatuid, mängisid mängu ning pikutasid, päeva jooksul püüti ka seebimulle, sorteeriti värvilisi pallikesi, maaliti murul pikutades ning musitseeriti. Kuna ilm oli väga palav, sõid lap-sed jahutavaks vahepalaks külmutatud banaane, maasikaid ja viinamarju. Peale lõunasööki tõid Naerulinnu rühma lapsed enda madratsid õue ning magasid ka lõunaund aiapaviljoni terrassil, kus uni oli magusam kui mesi. Lastel oli väga vahva!

TRIINU TOSS, Oisu lasteaia õpetaja

Laupa mõisakoolis sirutas tiivad 100. lend

Kuigi ümberkaudsete külade inimesed avaldasid vastuseisu, pai-gutati riigistatud Laupa mõisa härrastemajja haridusministeeriumi otsusega 1922. aasta sügisel Jändja algkool. Korraldus oma 3. ja 4. õppeaasta õpilased Laupale saata edastati ka Põikva ja Taikse algkoolide juhatajatele.

Õppetöö algas Laupa mõisahäärberis 21. septembril. Kuues klassis oli kokku 125 last, 31 neist 1. klassis. Kooliaasta kestis 6. juunini ning 1923. aasta kevadel lõpetas Laupa 6-klassilise kooli 1. lend. 1922. aastast saati on endises Laupa mõisa härraste-majas tegutsenud kool. Nii lõpetaski tänavu Laupal 100. lend. Õnn olla 100. lennu lõpetaja on 14 üheksandikul: Ron-Andri Bachmanil, Aigi Inkil, Karoliina Karpenderil, Tiit Koskoril, Heleriin Kotsulimil, Martin Leppikul, Marve Mägil, Triin Heleen Männilaanel, Karmen Nõmmel, Kevin Parvel, Franz Piirmetsal, Kelis Timbergil, Andri Troostil ja Hugo Viigipuul.

Juubelilennu viis koos aineõpetajatega lõpusirgele klassijuhataja Riina Rätsepsoo.

Edu teile järgmisi samme seada, Laupa mõisakooli 100. lend!

FOTOD: TEET REIER

Kolm mälestuskildu Jaan Eilartist

24. juunil möödus 90 aastat Türi val-last pärit looduskaitsetegelase ja kultuuriloolase Jaan Eilarti sünnist. Seda tähistati Eilarti pändile pühendatud kon-verentsi ning sünnikodu külastamisega.

KAAREL ALUOJA

I KILD. Silme ette tuleb üks amatöörfoto 1958. aastast - nagu tol ajal ikka, mitte liiga terav. On Türi keskkooli vilistlaskokkutulek, kiriku parki istutatakse tamm. Tamme kõr-val seisavad kooli vilistlasnõukogu esimees Jaan Eilart, abiturient Ellu Kaasik ja õpetaja Hendrik Künnapuu.

Eilart oli toona kõigest 25aastane, aga juba siis Türi kooli vilistlasnõukogu esi-mees. Türi keskkooli lõpetas ta 1952. aastal. Ellu Kaasikust kasvas ema Erna jälgedes tunnustatud rahvatantsujuht. Loodus-ainete õpetaja Hendrik Künnapuu oli aga eesti keele ja kirjanduse õpetaja Viktor Viilupi kõrval Eilarti teine suur eeskuju, seda kogu eluks.

Eilart on meenutanud, et ülikooli õppima asudes hakkas ta juba esimesel kur-susel juhendama zoologia ja entomologia ringi. „Künnapuult saadud teadmised olid sellised, mis võimaldasid seda teha,“ on ta tunnistanud.

Olgu lisatud, et Türi keskkoolis õppides oli Eilart loodusteaduste ringi esimees. Ja olgu lisatud seegi, et aastaid hiljem, jäl-legi Eilarti algatusel, paigutati koolimaja juurde keeleteadlasele, akadeemik Ferdi-nand Johann Wiedemannile mälestuskivi.

Eilarti soovitusel on Türil muudetud kaks tänavanime: Lauluväljaku tänavast sai Kurrikofi tänav ja Ranna tänavast Wiedemann.

II KILD. Olen lõpetanud ülikoolis bio-loogiateaduskonna ja erialast tulenevalt võtsin osa Eesti looduskaitse seltsi tege-mistest. Pärast ülikooli Türiale asudes

kaasati mind ka looduskaitse seltsi Türi osakonna ettevõtmistesse.

Siinsed looduskaitssjad, valdavalt minust vanemad, meenutasid ikka Jaan Eilartit kui „meie Jaani“. „See oli tookord, kui ka Jaan meiega oli,“ meenutasid nad üht või teist õppekäiku ja väljasõitu.

III KILD. Mul on kodus Yann Art-hus-Bertrandi fotoalbum, paks nagu klots, imetabaste loodustritiga: „Die Erde von oben. Tag für Tag“, ilmunud 2003. aastal Sak-samaal.

Kui praegu võib drooni lennutada ja aerofotosid teha igaüks, kel selleks huvi, siis 20 aastat tagasi olid need lumavad vaated tõesti ka uudsed.

Arthus-Bertrandi albumit nägin 2003. aasta suvel Tartus Jaan Eilarti kodus, kui temaga intervjuud tegemas käisin. Ta oli just saamas 70aastaseks (sünd 24. juuni 1933 Pala küla) ning teda oli äsja autasustatud Eesti kõrgeima looduskaitsepreemiaga – Eerik Kumari nimelise auhinnaga.

Eilart oli nädalajagu päevi varem saabu-nud Saksamaalt ning sealt tolle raamatu kaasa toonud. Kui mõned aastad hiljem ise Saksamaale juhtusin, õnnestus ka mul see raamat osta.

TEAVE

Jaan Eilarti töövõite:

- Asutas 1958. aastal Tartu üliõpilaste looduskaitseringi, mis on tunnistatud vanimaks sellesuunaliseks maailmas.
- Ta oli alates teaduste akadeemia kodu-uurimise komisjoni asutamisest 1958. aastal selle valdkonna üks liidreid kuni oma surmani 2006. aastal.
- Ta oli Eesti looduskaitse seltsi asutamis-komitee esimees ja kuni oma surmani selle auesimees.
- Vabariigi kultuuriülikoolide süsteemis loodi eesti looduskaitse seltsi eestvõttel 56 looduskaitse rahvaülikooli, kus Eilart oli nõukogu esimees.
- 1969. aastal juhtis ta Lahemaa rahvus-pargi asutamist, mis oli esimene rahvus-park NSVLis.
- 1978. aastal valiti ta ülemaailmse loo-duskaitse liidu Ida-Euroopa komitee presidendiks.
- 1957. aastast peale luges ta erinevates kõrgkoolides kokku üle kümne kursuse.

KOKKUVÕTE: Jaan Eilart oli oma teadmiste ja tegemistega väga paljudele eeskujuks, kas siis otseselt või kaudselt. Ka see, et mul on Arthus-Bertrandi fotoalbum, on tema kaudne mõju. Rääkimata inimestest, kes rääkisid temast kui „meie Jaanist“, aga tegid seda väga suure lugupidamisega.

Eilart tegeles Eesti rahvusmaastike liigi-tuse väljatöötamisega. Piltlikult on ta ise Süda-Eesti rahvusmaastik, eeskuju ja näidis, üks Eesti loodus- ja kultuuriloo käilakujudest.

17. juunil toimus Ajakeskus Wittenstein eestvedamisel Jaan Eilarti 90. sünniaastapäeva tähistamiseks suurejooneline ajalookon-verents ühes ringkäikude ja Eilarti kodutalu Reegla külastamisega (pildil).

VÄÄTSA, SÄREVERE JA TÜRI LINNA ELANIKEL ON VÕIMALUS LIITUDA TÜRI VALLA KAUGKÜTTEVÕRGUGA!

Seoses Türi valla soojusmajanduse
arengukava uuendusega on võimalus
liituda kaugküttevõrguga ka Türi vallas!

LISAINFO JA KÜSIMUSED:

Vadim Nogtev
SW Energia OÜ arendusjuht
www.swenergia.ee

vadim.nogtev@swenergia.ee

5668 6539

SW ENERGIA
SOOJUSENERGIA TERVIKLAHENDUSED

„Taat istutas õunapuu...”

Paljud meist teavad Tolstoi jutustust taadist, kes istutas õunapuid, ehkki teadis, et ise ta nende vilju maitsta ei saa – oluline on see, et teised saavad, ja selleks peab ju keegi puud kasvama panema. Koolid on pidevalt olukorras, kus peavad mõtlema mitte üksnes tänasele, vaid ka homsele päevale. Kuhu liigub ühiskond, millist haridust või milliseid teadmisi noored ellu astudes vajavad. Siiski on elus palju, mida saame kohe ära teha ja see on ajas muutumatu – need on koolist kaasa võetavad emotsioonid, väärtushinnangud ja hoiakud.

Väätsa kool asub looduskaunis keskkonnas, mis on suur väärtus. Kaugele on jäänud ajad, mil kooli ümbrust kasutati lisaks ilu ja liikumise propageerimisele ka näiteks põllumajanduslikul eesmärgil. Meie koolis on muuhulgas kasvatatud jäneseid ja õpilaste harida on olnud suur kooliaed, kus kasvatatud kurke ja maitsetaimi kasutati kooli toitlustamiselgi. Täna on kooliaed lage haljasala. Lõpp saabus üsna kiirelt ja ootamatult – lapsi ei saa suvel kohustada kooli juures töötama. Õpetajatel võttis aega, et aastakümneid tagasi levinud uue mõttelaadiga harjuda, aga kui nii, siis nii.

Viimastel aastatel on aga talupojamõistus hinda minemas. Ehk on sellele kaasa aidanud pandeemiaaeg või rahutused maailmas – suvekodu, aiapidamine maal või suuremal rõdul on lausa moes. Oleme meiegi juba kolmandat hooaega kasvatamas kooli katusel mesilasi. Tegevused mesilas on liidetud 8. klassi õppeprogrammi ja sel klassil on ka teiste õpilastega võrreldes rohkem võimalusi valdkonnas praktiseerida. Esimene mesi on tänavu jõudnud juba purkidesse ja purgid saanud endale kooli poolt kujundatud kleebisid.

Samas alustasime teisegi maalähedase projektiga, mida oleme pikalt planeerinud, kinnitanud selle kooli arengukavasse ja nüüd on algus tehtud. Nimelt istutasid tänavused lõpetajad kooli juurde õunapuu, millest peaks alguse saama väikese õunaaia rajamine. Aitäh lapsevanem Katrin Valdrule, kes võttis enda peale kõik vajalikud eeltööd. Meie esimese puu, „Liivi kuldreneti“ kohta ütleb teatmeteos muuhulgas, et see hakkab varakult kandma, suured saagid siiski alates 7...8 aastast, kannab praktiliselt igal aastal ja on vanemas eas väga saagikas. Jääme ootele. Meie jutus ei lähe päris nii nagu taadiga, kes oma istutuse vilja ei näinud, küll aga on lõpetajad saanud jätta endast midagi kooliperele. Ilusat suve!

ANNELI MAND, Väätsa põhikooli direktor

Tänavu lõpetas Väätsa kooli 15 õpilast, keda jääb kooliõuele meenutama õunapuu. FOTO: ERAKOGU

Komisjon kaes Kädva külaelu

Oma juunikuise kokkusaamise pidas Türi vallavolikogu seltsitegevus- ja maaelukomisjon sedakorda Kädva külamajas, jätkates nõnda mais alustatud väljasõiduistungite kava. Maikuus toimus komisjoni istung Põikva külas Sarapuu-Mäe talus ja enne seda tehti külaskäik ka sama küla Põllemaa-Saare tallu.

Külamaja tegemisi olid tutvustama tulnud Eha Vist ja Mari Karilaid. Räägiti hoone ajaloost koolimajana (eelmisel aastal täitis koolimajal 125 aastat) ja tänaastest ettevõtmistest kokkusaamis- ja majutuskohana. Nagu ülevaatest selgus, siis hoone majandamisega saadakse kenasti hakkama ja huvi maja kasutuse vastu on suur. Olgu siinkohal mainitud, et Kädva pälvis mullu ka Türi valla aasta küla tunnustuse.

Komisjoni esimehe Marge Hirtentreu sõnul olid seekord komisjoni töölaual lisaks päevakajalistele küsimustele ja vaatega eelseisvale volikogu istungile uute maamaksuäärade kehtestamine, sihtasutusega Järvamaa seonduv ja Türi valla arengukava ja eelarvestrateegia aastateks 2024-2028. Vallavalitsuse esindajana andis teemadest ülevaate abivallavanem Elar Niglas.

„Komisjoni liikmed olid ühel meelel selles osas, et oluline on kajastada oma kogukonna tegevusi laiemalt. Seda näiteks niieettevõtluses, seltsitegevuses, hariduses, kultuurisündmustes, maaelus. Kui midagi kuskil toimub ja keegi teeb midagi hästi, tuleb sellest rääkida ja seda reklaamida,“ sõnas Hirtentreu.

Kuna volikogu peab oma töös juulikuus pausi, siis komisjoni järgmine istung toimub augustis. Kuhu ja kellele siis külla minnakse, ei osanud komisjoni esimees veel öelda, kuid lisas, et kutse tutvuda kohaliku elu ja seltsitegevusega on saanud MTÜ Villevere koolimajalt.

TEET REIER

Vihm kohvikupidajaid ja retro-vankrite omanikke ei heidutanud

2. juulil oli Türi linna sünnipäev. Traditsiooniliselt avas sel päeval ukseid seitseteist kodukohvikut. Vaatamata päev otsa sadanud vihmale jagus külatajaid kõikidesse kohvikutesse. Samuti olid kenasti kohal retrovankrite huvilised, kes Türil oma kokkutulekut pidasid ja kena kärudeparaadiga ka tiiru kohvikutesse tegid. FOTOD: TEET REIER

Noorsportlased on hoogsalt alustanud

Suvi on alanud Türi spordikooli noortele tulemuslikult.

Vibusportlane Meeri-Marita Paas võistles Itaalias toimunud 1 ° memorial Angelo Novelli vilulaskmises ja uuendas Eesti naiste plokkvibu rekordit. Tulemuseks 72 noolega 707 silma.

17. juunil osalesid Eesti vilulaskjad Lisell ja Robin Jäätma Kolumbias Medellinis toimuv MK-etapil ja võitsid segavõistkondade võistlusel pronksmedali. 21.-30. juunil toimusid Poolas Krakowis Euroopa mängud, kus olid stardis taas-kord meie vibusportlased Lisell ja Robin Jäätma.

Segapaaride plokkvibus võitsid nad kuldmedali. Eesti

koondisele oli see Euroopa mängudelt teine medal. Lisell Jäätma lasi individuaalselt väga hästi ja kaheksandikfinaalis võitis ta enda nimele nii Eesti rekordi kui ka Euroopa mängude rekordi. Äsja Paasi uuendatud rekordi last Jäätma üle ühe silmaga, kui uueks rekordiks on 708 silma. Hea tulemuse tegi individuaalselt ka vend Robin Jäätma.

Lisaks vibussportlastele on Eesti rekordeid uuendamas ka kergejõustiklane Andreas Kase. Nüüdseks juba kuuendat korda uuendanud U18 klassi Eesti rekordeid 60m, 100m ja 200m jooksudes.

Viimane rekordi uuendus

oli 100m jooksus, kui Kase läbis distantssi ajaga 10,64. Eelmine rekord oli aastast 2006. Selle tulemusega täitis Kase ära suvise U20 Euroopa meistrivõistluste normatiivi ja tal on võimalus teist korda startida Jeruusalemmas.

Lisaks tunnustas Eesti olümpiakomitee Kase treenerit Leonhard Soomi. Teda tõsteti esile Järvamaa treenerite seas, kes arendavad sporti rohujuure tasandil ning on andnud spordile oma hinge.

Eesti juunioride ja noorte meistrivõistlustelt ujumises võitis Oskar Männa kaks hõbemedalit teateujumises ja Sheril Tankler pronksmedali teateujumises.

Ratturina kogus medaleid Hannah Kaljur, kes 20. mail Eesti meistrivõistluste kriteeriumisõidus võitis pronksmedali. Juunikuus Eesti meistrivõistlustel võitis ta grupisõidus neljanda koha ja eraldisõidus pronksmedali.

Lisaks oli tal võimalus osaleda 28. mail toimunud Ladies Tour of Estonia 2023 üritusel. Karolin Surva võitis grupisõidus pronksmedali.

Ratsasportlastena on hästi esinenud Eesti ponikarika sarjas Mirell Kasar poniga Toor ja Heili Alljärv poniga Resita. Mõlemad neid on näidanud puhtaid sõite ja võitnud esikohad.

LIISA GRITŠENKO

PARIMAD HINNAD!

www.ehituspuit.com

Sise- ja välisvoodrilaud, terrassilaud, ehituspuit

Kohaleveo võimalus.

PAIDE, PRÄÄMA. Avatud E-R 8-17.

Ostame

okas- ja lehtpuupalki, hinnad head ja raha kohe kätte!

Info 503 0452, 510 5565, investor@investor.ee

Tantsud õpetaja Jutale

TANTSUKINGAD

Loetud päevade eest jõudis Laupa kooli pererühm tagasi Tallinnast XIII noorte tantsupeolt „Sillad“. Seekordse noorte laulu- ja tantsupeo ühine juhtmõte „Püha on maa“ kõlas kaunilt.

Laupa kooli pererühm õpetaja Külli Piiritsa juhendamisel osales Tallinnas suurel peol juba teist korda. Ka kuus aastat tagasi – 2017. aastal –, kui toimus XII noorte laulu- ja tantsupidu „Mina jään“, tantsiti Kalevi staadionil ja marsiti tunde rongkäigus.

Laupa kooli rahvatantsijad ei esine üksnes Tallinnas: olgu kooli jõulu- või kevadkontsert või mõni teine kooli pidu, kevadpealinna tiitli vastuvõtmine Türil, Järva-maa laulu- ja tantsupidu – ikka on kaunites rahvariites Laupa lapsed platsis ja osalemas.

Rahvariided, kuigi aastaid-aastaid vanad, on veel kaunid ja kantavad, kuid ühtsed jalatõõd rühmal puudusid. Kui siis tantsurühma tubli abilise õpetaja Pille Ellandi pool aastat tagasi Facebooki üleskutse postitas, kas kellelgi pole pakkuda musti kingi, mis sobiksid tantsulastele, saabus mitu vastuskirja.

Üks neist oli tõeline rõõmusõnum. Kirjutaja uuris, mitu paari kingi vaja läheb ja palju see rahaliselt teeb: ta oli valmis need kingad tantsurühmale ostma. Ta ei soovinud mingit tänu ega tutvustamist. Üks ettepanek siiski oli: kui on kuidagi võimalik, võiksid tantsijad oma peokava ka Laupa kooli kaua-aegsele õpetajale ja tantsujuhile Juta Kriventselile tutvustada.

ÕPETAJA JUTA

21. juulil saab Juta Kriventsel (sünd Eibak) 89aastaseks. Juta on Laupa kooli vilistlane: tema isakodu Lillenõmme asub Laupa külas, Laupa 7-klassilise kooli lõpetas ta 1949. aastal.

Algklasside õpetaja kutse sai Juta 1955. aastal Rakvere peda-

googilisest koolist, kõrgharidust tõendava diplomi kümme aastat hiljem Tallinna pedagoogilisest instituudist.

Juta Kriventsel on töötanud mitmel pool: Türi külaküla-nõukogu metodikakabinetis, mõned aastad Türi keskkoolis ja lühikest aega ka Roosna-Allikul. Oma elutöö tegi ta siiski Laupal, kus oli algklasside õpetaja aastatel 1958-1962 ja seejärel juba 33 aastat jutti, aastatel 1968-1991. Juba 71aastasena tuli ja aitas ta veel ühe õppeaasta kooli asendusõpetajana.

Ka õppealajuhataja tööd on Juta Kriventsel teinud, seda aastatel 1974-1983.

Kui Juta Kriventsel teist korda Laupa kooli tööle asus, võttis ta juhendada ka rahvatantsurühma. „See oli mul esimene tantsurühm vedada, 3. ja 4. klassi lapsed. Küll oli tegu, kuidagi ei saanud 16 last kokku: vahepeal polnud rahvatantsuga koolis tegeletud ja see polnud poiste seas hinnatud. Aga pärast need samad lapsed tantsisid juba lustiga.“

Tollest rühmast meenuvad Jutale mitmed tantsijad: Taimi Nielson, Kairi Rahnik. „Need olid mul esimesed lapsed, kellega Tallinnasse suurele peole saime.“

Juta ise tantsis küll Laupa koolis õppides rahvatantsu. „Mind õpetas Laupal õpetaja Evi Nurk, kuid see polnud pidev töö. Need olid juhuslikud rühmad, keda õpetati siis, kui mõni suurem kontsert oli tulekul.“

Kui pärast Laupa kooli lõpetamist edasi Türi keskkooli läksin, siis hakkasin tantsima Erna Kaasiku käe all keskkooli segarühmas. 1950. aastal käisime selle rühmaga ka Tallinnas tantsupeol – see oli minu esimene suure peo kogemus.“

Juta pajatab, et Türi rühm oli majutatud Sakala tänavale sünnitusabikeskusesse ning et tollal pidi iga osaleja elama Tallinnas oma leivakoti peal. Samas oli treeningute maht ja koormus enne pidu väga suur. „Ettevalmistused peoks kestsid ligi kaks nädalat, kui ükskord

Juta Kriventsel piiratuna Laupa kooli pererühma tantsijatest. FOTOD: ERAKOGU

Tallinnast tagasi saime, oli kõrt mulle kümme sentimeetrit laiaks jäänud.“

Kui oma esimest tantsurühma Laupal kokku saada oli Jutal keerukas, siis edaspidi läks lihtsamaks: rahvatants oli saanud lastele omaseks. Järgmisele suurele peole Tallinnasse läks ta juba kolme Laupa kooli rühmaga.

„Kõik tantsijad, kõik need lapsed olid niivõrd vahvad! Tiit Vaher oli kõige markantsem: ta ei sõõnud kõiki asju ja eks kurnatus andis lõpuks tunda. Lauluväljakult tuli ta ära minu najal.“

Juta ütleb, et rahvatantsurühma juhendamine on tegelikult keerukas ja raske töö ja tal oli mitmel korral plaan sellest loobuda. Kuigi ta on omal ajal rahvatantsujuhi kursustel käinud, on Juta sõnul paljude tantsude seaded ikkagi väga keerukad.

„Aga lapsed käisid rääkimas, et õpetaja, küll me õpime ja teeme ise, te ainult vaadake ja juhendage meid – no kuidas sa siis ei tee, kui nii väga tahetakse.“

Laupa 6-klassilise kooli pere on kogunenud vaatama kooli rahvatantsurühma esinemist, on aasta 1926.

Ka lastevanematele jätkub Juta Kriventselil vaid kiidusõnu. „Lapsevanemad olid niivõrd fantastilised, kuidas nad aitasid meile rahvariideid valmistada! Isegi minu vanaema Helene Eibak oli abis, tema punus mu esimesele rühmale esimesed sukapaead.“

Juta meenutab, et kui ta Laupa kooli tööle asus, oli koolil vaid hunnik Kihnu rahvariideseeelikuid. Kust need sinna

said, pole tal aimu. Kõik muu tuli endal valmistada.

„Käisin Tallinnas rahvaloomingu majas uurimas, mis nende seelikute juurde peaks kuuluma, sealt siis anti nõu. Soovitati ka punaseid sukki. Värvisime lastevanematega tavalised puuvillased sukad punaseks, no küll said ilusad. Tantsupeol juhtus aga nii nagu tavaliselt: vihma sadas. Kui siis tüdrukud pärast pidu sukad maha koorisid, olid kõigil sääred punased. Naeru ja nalja jagus pikaks ajaks.“

Kõik muutub ja areneb, seda Juta hinnangul ka tantsuseadetes ja riietuses. „Kui mu esimese tantsurüma tüdrukutel olid veel pikad sukad, tripid ja tripivööd, siis neli aastat hiljem tantsupeole minnes kandsid kõik juba sukk-pükse.“

See, et rahvatantsupisik Jutal nii veres on, võib olla geenidest. „Juba mu ema Marta Joost, kes lõpetas Laupa 6-klassilise kooli 1928. aastal, tantsis koolis rahvatantsu,“ teatab Juta uhkusega hääles.

Selle kinnituseks on olemas isegi vana foto, kus tantsurühm esineb koolimaja ees.

Kui palju Laupa kooli lapsi on Juta Kriventsel ise rahvatantsu armastama pannud ja Tallinnasse tantsupeole viinud, ei oska ta täpselt hinnata. Kuid ka praegu töötab

Laupa põhikoolis mitu inimest – kooli vilistlast –, kes kõik on tantsinud ka Juta Kriventseli juhendatud tantsurühmades: Annelii Eibak, Riina Rätsepsoo, Taimi Nielson, Annely Pruel, Helmut Bachman.

Möödunud sügisel paigaldasid Juta Kriventseli endised õpilased kooli vilistlaskokkutuleku ajal armastatud õpetajale ja rahvatantsujuhile Laupa parki mälestuspingi.

KONTSERT KADJASTES

Juuni algul, kui õppetöö juba lõpusirgel oli, sõitsid ühel keskpäeval Laupa kooli pererühma täiskasvanud autodega koolimaja ette. Rahvariites õpilased paigutati autodesse ja sõit läks Pärnu poole, Kadjastesse, kus juba pikki aastakümneid asub Juta Kriventseli kodu.

Juta pojad Arvo ja Kalle – ka Laupa kooli vilistlased – olid samuti selle päeva vabaks saanud ning askeldasid õuel: helitehnika oli valmis seatud.

Pärast tervitust algas koduõue haljal murul pidu. Tantsud olid samad, millega esineti nüüd ka Tallinnas tantsupeol: „Laulumäng“, „Sillad koduvärvasse“, siis veel „Kiigadi-kaagadi“, „Oige ja vasemba“.

Juta vaatas. Ja rõõmupisar tuli silma.

KAAREL ALUOJA

Vallavanem kutsub kontsert-tantsuõhtule

11. juulil
Algusega kell 18.00

TEISIPÄEVA
TANTSUÕHTU

Türi
Lauluväljakul

Kapriiz
LAVAL KELL 19.00
TEEB ÕHTU JOOKSUL KOLM TANTSUSETTI

Hellad Velled
LAVAL KELL 22.00

Bändide pausid täidavad DJ Jaanus Polli ja Silver-Taavi Kaljula • Kohapeal avatud toitlustus ja baar

KELL 18.00-22.00 AVATUD LASTEALA
Kohal BATUUDIPARADIISI batuudid, suhkrvatt, pehme jäätis jpm. • Lisaks LANORIDE elektriautod!

Lisainfo: Sulo Särkinen, tel: 518 1340

PILET 10 €

Alla 13a, lastele on sissepääs tasuta.

TPK ÕPILASESINDUS VALIS UUE PRESIDENDI

16. juunil kogunes viimast korda sellel õppeaastal õpilasesinduse koosseis, et õppeaastale joon alla tõmmata. Päevakorras oli ka 2023/2024 õppeaasta õpilasesinduse presidendi valimised. Uuest õppeaastast veab Türi põhikooli õpilasesinduse seltskonda Vallo Marten Lillipuu. Palju õnne!

Täname selle õppeaasta presidendi Karola Lee Aasavelti ja asepresident Kirke Pindmaad tehtud töö eest ning soovime palju edu gümnaasiumi teel.

Ütleme aitäh ka teistele tublidele õpilasesinduse liikmetele, kes 17. juunil oma lõputunnistuse kätte said: Kristjan, Mirjam, Kristin, Elise, Ott, Oskar - tuult tiibadesse!

Kõigil, kes soovivad sügisest õpilasesinduse tegemistes kaasa lüüa, soovitage suvel muhedaalt puhata ning mõtteid koguda ja augustikuus silmad-kõrvad lahti hoida.

JÄRVAMAA KLASSIÕPETAJATE KÜLASKÄIK

Kolmapäeval, 14. juunil külastasid meie kooli Järvamaa klassiõpetajad, et õppeaasta kokku võtta. Tutvuti koolimaja ja spordihoonega ning seejärel siirduti käsitöö ja kodunduse klassi, kus õpetaja Maigi Martjaki juhendamisel tehti tunni ajaga valmis neli maitsvat toitu ja üks kosutav teega limonaad.

Tore oli näha kolleege üle Järvamaa. Kõik jäid taaskohtumisega väga rahule.

TÜRI PÕHIKOOLI KOOLIVORMID ON TELLIMISEKS VALMIS!

Seren OÜ ja Türi põhikooli koostöös on valminud koolivormi elemendid, mida saab tellida kodulehelt seren.ee. Koolivorm ei ole Türi põhikoolis kohustuslik, vaid võimalus. Valikus on kleidid, pused, polosärgid ja T-särgid. Uue õppeaasta alguseks ettetellimine lõppes 20. juunil, kuid vorme saab tellida terve aasta jooksul.

TÜRI PÕHIKOOLI SAVISELLID NÄITASID OMA TÖID!

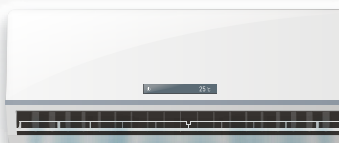
Türi põhikoolis toimetab alates 2. klassist päris mitu keraamikaringi, kus saab tutvust luua saviga ja meisterdada nii tarbeesemeid kui ka pisifiguure. Töid oleme saanud näidata kooli valvelaua taga oleval riivil. Suurema näituse jaoks on Türi raamatukogu lahkelt oma pinda pakkunud.

Üle aasta toimub ülevabariigiline savisellide näitus Tallinnas Kullo lastegaleriis. Tänavu toimuski aprillikuus näitus „Savisellid“, kuhu saatsime ka meie keraamikaringi laste töid. Tööde arv oli piiratud ja see nõudis tihedat sõela, et parimad tööd välja valida.

Näitusel osalesid meie koolist: Emmeliine Maria Kass, Anete Toom, Annabel Kinsiver, Liise Kuusk, Grete Elina Ulp, Kirke Renke, Adeli Reinaste ja Andra Päär.

ratienergia@gmail.com
Tel 518 3495 • www.rati.ee

Õhksoojuspumpade kalorifeeride ning kliimaseadmete survepesu ja desinfitseerimine

õhk-vesi soojuspumpad • õhk-soojuspumpad

JUUNI Türi põhikoolis

Aprillikuu on südamekuu ja täis erinevaid liikumisüritusi. Sama liikuv oli ka Türi põhikoolis maikuu, sest otsustasime osaleda Liikuma Kutsuva Kooli üleskutses veeta maikuu võimalikult palju aega õuetundides.

Nii korraldati mitmes ainetes õppetöö ümber, mis oleks sobiv just õuetundideks. Oluline on osata lisaks teoorias õpitule kasutada oskusi ka praktiliselt.

Kõike õpitut sai kinnistatud ka õuetundides, kus oli lisaks tavapärasele õppimisele ja kordamisele rohkelt ka liikumist. Noored löid seoseid ja lõi misid õppeaineid. Otsiti elus ja eluta tunnuseid, määrati ilmakaari, koostati plaane, õpiti geograafilisi objekte ja nende pindala. Eesti keeles õpiti veaohhtlikke sõnu, koondlause kirjavahemärke, kokku- ja lahkukirjutamist, lauselühendeid, konna ja linna vaatenurki ning lähi- ja kaugplaani.

Võõrkeeled said kasutada sõnavara laiendamist, tee juhatamist reaalses olukorras, teadetatvilt info töötlemist jne. Matemaatikas arvutati puude kõrgusi sarnaste kolmnurkade abil, nende ümbermõõtu ja sammude võrdlus meetrites. Lisaks sai luua palju kunstiteoseid koolist ja lähiümbrusest. Viiendikud said osaleda Türi tehisjärve ääres keskkonnaameti õppeprogrammis „Vee-elustiku uurimine“. Läbi erinevate kontrollpunktide, pärimängude ja muude sarnaste tegevuste oli õppeprotsess loovam ja põnevam.

Lisaks kõigele, oli maikuu Türi põhikooli töötajate liikumiskuu. Üheskoos liikusid 24 töötajat ja astusid 7 962 527 sammu. Seda on küll veidi vähem kui eelmisel aastal, aga aktiivsed ja tublid liikujad hoidsid oma vaimu ja füüsilist tervist, et olla eeskujuks ka õpilastele. Lisaks sammude kogumisele olid õpetajad aktiivsed liikujad ka ühistes tervisetundides, kus iganädalaselt kohtuti võimalas, et proovile panna ennast mõnel uuel spordialal.

Proovisime sulgpalli, korvpalli, saalihokit, teatevõistlusi ja palju muudki. Liikumine peaks olema loomulik ja iseeneestmõistetav osa iga inimese igapäevaelust ning hädavajalik normaalseks vaimseks ja füüsiliseks arenguks.

LIISA GRITŠENKO

Malevlased toimetavad juunist augustini

Alates eelmise aasta sügisest küsiti, millal tuleb ja kas juba saab. Nüüd ta tuli ja juba saabki. Suvevaheaeg tuli ja saab alustada tööd õpilasmalevas. Vallaülesed rühmad hakkavad mõne päeva pärast lõpetama.

14. juunist alustas tööd 5 rühma Türi vallas (Oisus, Kärus, Väätsal, Laupal ja Türil), hetkel töötab 51 noort. Üsna pea liitus rannamalev ja alustas tööd GoMalev 1 rühm. Tegevust jätkub sujuvalt veel kuni 18. augustini.

Kandideeris üle 100 noore 78-le kohale. Peamiseks põhjuseks, miks töökutset ei saadud, oli jäämine pikendatud õppeaastale, tähtaegadest mitte kinni pidamine, oma e-mailide mitte lugemine.

Valla rühmade noored on 13–14aastased. Õpilasmalev on haridus/sotsiaalvaldkonda kuuluv projekt, milles lisaks töökogemusele, anname teadmisi tööturu olukorrast (töötukassa töötuba), suurendame noorte teadlikkust tööle kandideerimisest, töötaja õigustest ja kohustustest, pisut rahatarkust jne.

Erinevad töötukassa töötoad on üks väga vajalik õpilasmaleva programmi osa. Kasutades mitteformaalse õppe meetodeid saab seda teha mängides, harjutades ning erinevaid meeskonnatöö harjutusi

sooritates. Väga hea ja hinnatud töötaja vajalik oskus on meeskonnatöö ja suhtlemisoskus. Aitäh Silja Talvistele, kes korraldas tegevused karjääriripesades.

Kultuuriprogramm viib noored Saaremaale ning annab võimaluse katsuda jõudu ja lustida koos Paide linna ja Järva maleva noortega.

Malevlased aitasid läbi viia väikeste sumomeeste võitlust Murumoori pargi sünnipäeval, aitasid lennutada paberlennukeid ning korraldasid maratonipäeval mängu Türi linna staadionil.

Kuna ilmad on kuumad, saavad malevlased harjutada distsipliini: vajalik on peakate ja joogivesi ning energia turgutamiseks väike näks kotis, käte kaitseks korralikud, tugevad töökindad, ootamatu vihma jaoks aga õhuke kilekeep kotis kaasas.

Aitäh töökatele ja kohusetundlikele noortele, tänu kellele on meie vallas nii paljud kohad ilusa, hooldatud väljanägemise saanud. Aitäh rühmajuhtidele, kes on noortele nende töös eeskujuks ja toeks olnud.

Tehtud töödest saab ülevaate Türi noortekeskuse FB albumist „Malev2023“

ERIKA TERAS, Türi noortekeskus

Vallavanem kutsub kontsert-tantsuõhtule

TEISIPÄEVA

18. juulil
Algusega kell 18.00

Tantsuõhtu

Türi
Lauluväljakul

Voldemar Kuslap Laval kell 19.00
Boris Lehtlaan Laval kell 20.15 ja 21.15
Marju Länik Laval kell 22.10

Artistide pausid täidavad DJ Jaanus Polli ja Silver-Taavi Kaljula • Kohapeal avatud toitlustus ja baar

KELL 18.00-22.00 AVATUD LASTEALA
Kohal BATUUDIPARADIISI batuudid, suhkrvatt, pehme jäätis jpm. • Lisaks LANDRIDE elektriautod!

Lisainfo: Sulo Särkinen, tel: 518 1340 **PILET 10 €** Alla 13a. lastele on sissepääs tasuta.

TÜG teeb
ja toimetab

Türi ühisgümnaasiumis sai tuule tiibadesse 12. lend

Just siis, kui algas suvi ja Türi oli üle andmas kevadpealinna tiitlit suvepealinnale Pärnule, saatsime Türi ühisgümnaasiumi lõpuaktusel teele 32 noort inimest, et nad saaksid minna otsima just seda oma teed ja ellu viima oma salajasi ning suuri unistusi.

Saates noori teele, laususin neile, et unistuste tagaajamine ei ole mitte kerge töö, sest see nõuab kirge ja pühendumust. Enamikul 12. lennu lõpetajatest on see olemas, sest kõik need, kes lõputunnistuseni jõudsid, olid selle tõestuseks. Mitte kunagi ei tohi karta oma unistustele järgneda, sest ainsad, kes neid ellu viia suudavad, on nemad ise.

12. lend tundub esmapilgul vaikne, salapärane, pelglik. Kuid see kõik on petlik, kui neid noori rohkem tundma õppida, nende sisse vaadata. Nad on sisukad, õpihimulised, põhjalikud, loovad, aktiivsed, tegusad ja abivalmid.

Sellel aastal lõpetas kooli medaliga kolm õpilast, neist Lisette Haug kuldse medaliga ja Rasmus Juhanson ning Sandra Elisee Juhkam hõbemedalitega. Kiidu- ja tänu sõnasid jagus väga paljudele lõpetajatele.

Traditsiooniliselt antakse lõpuaktusel kätte Väikese Printsi preemiad. Nimetatud preemia on asutatud kooli asutaja ja esimese direktori Ellu Rusi mälestuseks ning rõhutamaks väärtuspõhise hariduse olulisust. Välja antava preemia summa koguneb annetustest ning see antakse abiturientidele, kes oma tegemistes järgivad silmapaistvalt kooli väärtusi: tahe õppida ja areneda, hoolivus, koostöö ja harmoonia. 2023. aasta preemia laureaateks on Lisette Haug ja Iti-Kärt Nursi.

Soovime kooli 12. lennu noortele head teed otsimaks ja leidmaks just seda, mis on igaühe jaoks siin kusagil olemas. Raamatu „Suur panda ja tilluke draakon“ südamlük mõte, mis võtab kõik eelpool kirjutatud kokku.

„See kaart ei näita, kuhu ma minna tahan,“ pahandas tilluke draakon.

„Sinu tee pole kirjas ühelgi kaardil,“ sõnas suur panda.

„Sa pead selle ise leidma!“

Õnne ja edu teile!

KATRIN PUUSEPP
Türi ühisgümnaasiumi direktor

Türi ühisgümnaasiumi medaliga lõpetajad....

...ja Väikese Printsi preemia laureaadiid.
FOTOD: TEET REIER

Märksõnadeks on koostöö ja hoolivus

Aega ja tarkust saab anda su kool.
Kooliaeg sinusse jälje loob - hoolivus, koostöö, harmoonia – mustrid, mis korduvad taas.

Need mõtted pärinevad Türi ühisgümnaasiumi koolilaulu „Kooliaja jäljed“ refräänist. Just nende ridadega sai alustatud kooli 12. lennu lõpuaktust suve saabumise hetkel.

Need on just need need, mis kannavad endas oma kooli, oma tegusid, oma jälgi, oma mälestusi ja oma väärtusi. Sõnad ja mõtted, mis kõnetavad ja tulevad meile ikka meelde, kui mõtleme tagasi oma kooliajale. Türi ühisgümnaasiumist on kaheteistkümne aasta jooksul tuule tiibadesse saanud pooltuhat noort inimest, kes loodetavasti oma kooliaega mäletavad ja meenutavad eelkõige tänutundega, kuid eks mees on ka valusad hetked, mis on pannud nutma ja samas hiljem juba ka naerma.

Türi ühisgümnaasiumi märksõnadeks on kooli väärtused – tahe õppida ja areneda, hoolivus, koostöö ja harmoonia – just need on mõtted, mida kogu koolipere oma igapäevastes tegevustes kannab ja järgib. Koolipere hulka kuuluvad tänased õpilased, õpeta-

jad, töötajad, vilistlased – usun, et kool on jätnud oma jälje igaühele mälestustesse ja südamesse.

Kooli toimimise peamiseks alustalaks on pidev soov ja tahe õppida ning areneda, seda nii õpilaste kui õpetajatena. See tunne ja tahe peab meis igaühes olema, et kooli, kus saame hariduse, töötame ja mille tege- mistesse me panustame, tuleb teha pühendumuse, kire ja suure sooviga, et ikka ja alati ennast ümbritsevat paremaks muuta.

Koostöö ja hoolivus – märksõnad, mida kooliperena iga päev järgime ja ootame sellist suhtu- mist ka meid ümbritsevalt kogu- konnalt. Kui oluline on märgata ja tähele panna neid asju, mis meil on hästi ja neid välja tuua ning öelda vahel üksteisele üks lihtne sõna „Aitäh“. Paraku pean oma nelja-aastase koolijuhiks olemise aja jooksul tõdema, et seda teha- kse äärmiselt vähe ja positiivsed asjad jäävad tihtilugu märkamata.

Küsin endalt sageli, miks on nii raske märgata positiiv- set ja head meie ümber ning kui lihtsalt tuleb meie huultelt, et kõik on nii halvasti ja pahasti. Sooviksin siinkohal välja tuua mõtted, mida olen viimasel kahel aastal kooli lõpuaktusel jaganud. Kõik siin maailmas on teatud

mõttes tasakaalus – kaotused leidmistega, kukkumised sirgu ajamistega, saamised and- mistega, kurbused rõõmudega. Ka pidupäevad vahelduvad argi- päevadega. Kõike peab olema. Nii omandadki oskused:

- võtta aega, et olla sõbralikud – see ongi tee õnnele;
- võtta aega, et unistada;
- võtta aega, et ringi vaadata – päev on liiga lühike, et olla isekas;
- võtta aega, et armastada ja olla armastatud – see on suurim eelisõigus;
- võtta aega, et naerda - sest naer on muusika teie hingele.

Usun ja olen veendunud, et kui me kogukonnana kes- kendume toredatele ja positiiv- setele asjadele ning leiame neid igas hetkes ja kõiges ümbritse- vas, siis see pakub rõõmu meile kõigile. Loomulikult on kõigil omad head ja vead ning me kõik eksime, kuid usun südamest, et igal raskusel on lahendus ning õelust, pahameelt, kur- just ja negatiivsust ei ole meil vaja endaga kaasas kanda. See kaasas kantav seljakott muutub niimoodi väga raskeks.

Mul on väga kahju kuulda ja tõdeda ning seda just viimasel ajal, et meie endi noori suuna-

takse kohe peale põhikooli lõpe- tamist kodust ära minema mõt- tega, et ainult siis saad sa suureks ja iseseisvaks ning hea hariduse omandada. See on kurb, sest olen vägagi veendunud, et kodu lähe- dal on suurepärane võimalus ise- seisvuda, avada ja avastada oma andeid, realiseerida tegutsemis- kirge ja panustada õppimisse ning enesearengusse.

Olen alati välja öelnud, et kõikjal on võimalik õppida ja areneda, kui selleks on olemas soov ja tahe. Õppimissoov ja tahe tuleneb ikka iga õppi- ja enda seest, mitte kellegi teise seest. Türi ühisgümnaasium on õnneks just sellise suurusega kool, kus kõigeks selleks on või- malus, igaüht märgatakse ning toetatakse tema arengus. See miski, mida lähme suure tuhi- naga mujalt otsima, on tegelikult olemas siinsamas, meie lähedal. Osakem seda lihtsalt näha, mär- gata ja väärtustada.

Iga kooli, kogukonna, linna ja valla mainekujundajaks oleme me kõik ise. Ärgem tehkem maha asju, mille sisu me täpselt ei tea. Olgem sõbralikumad, toetava- mad ja tolerantsemad.

Päikselist suve soovides
KATRIN PUUSEPP
Türi ühisgümnaasiumi direktor

Nelipühad EELK Türi koguduses

26.-28. mail oli EELK Türi Püha Martini kogudusel külas Soome Siuntio sõpruskoguduse õpetaja Mirja Miettinen, organist-koori- juht Pami Karvonen, diakoniss Mari Sarviaho ja koguduse laulu- koor.

Laupäeval, 27. mail külastati Kärü Südamekodu, kus koor andis ka südamliku kontserdi, Kärü kirikut ja Kärü muuseumi. Pühapäeval, 28. mail, nelipühadel kõlas Türi kirikus sõpruskoguduse õpetaja jutlus, mängis organist ja esines laulukoor.

Teenistuse lõpul andsid külalised üle autokoormataie huma- nitaarabi Türi vallale Ukraina põgenike laste heaks. Külaskäik möödus sõbralikus ja konstruktiivses õhkkonnas ja kinnitati veelkord suhete jätkumise vajadust.

TEET HANSCHMIDT, EELK Türi koguduse õpetaja

Koolitusel valmisid supid ja salatid

16. juunil osales tosin Türi valla lasteaia ja kooli toitlustajat Kehtna kutsehariduskeskuses toimunud koolitusel. Tegemist oli juba kolmanda koolituspäevaga lõppeval õppeaastal. Sel korral olid teemaks erilaadsed supid ja salatid, et just nende roogade osas saaks kokad värsked mõtteid ja ideid menüüde mitme- kesistamiseks.

Koolitajaks oli kutsehariduskeskuse toitlustuseõpetaja Maarja Kusmin, kellel on pikk kogemus erinevatest toitlustusvaldkon- dadest.

Ehkki koolitus oli suures osas praktiline, eelnes sellele siiski ka teoreetiline osa, kus räägiti lahti suppid ja salatite liigitus, nende valmistamise põhimõtted ja tehnoloogiad. Koolitaja jul- gustas kokkasid olema loomingulised ja rakendama hooajalisuse põhimõtet enam ka kooli ja lasteaia menüüdes.

Seejärel pandi aga põlled ette ja asuti õpperestorani köögis teooriat praktikas rakendama. Meie kokade käe all valmis kuus erinevat suppi ja kuus erinevat salatit. Nii suppid kui salatite osas tõdeti, et väga palju loeb välimus ja toidu väljapanek. Kui supis vaatas vastu rõõmus värvivalik ning salat on serveerimiseks kaunistatud, algab söömine juba silmadega.

Kehtna kutsehariduskeskusega on plaanis koolituste osas koostööd kindlasti jätkata. Järgmiseks koolituspäevaks võeti plaani ideede ammutamine vormi- ja pajaroogade osas.

EVA SEERA
terviseedendus- ja kogukonnaspetsialist

Türi tenniseklubi alustas uut hooaega

Türi tenniseklubi alustas uut hooaega 21. mail toimunud sõp- ruskohtumisega. Seekord pidid Viljandi tenniseklubi tennisistid tunnistama türilaste paremust 8:2.

Juuni algul toimus tenniseturniir Tartus, kus meie klubi sport- lane Tarmo Thomson võitis 55+ meeste paarismängus esikoha ja Illar Reis ning Aimur Raudsepp saavutasid seniioride paaris- mängus teise koha.

Anname teada, et juulikuus toimuvad tennise Järvamaa KV nii üksik- kui ka paarismängud.

5.-6. augustil toimuvad tennise Järvamaa MV üksikmängud ja 26.-27. augustil paarismängud.

Täpsem info ja eelregistreerimine telefonidel 525 5508 ja 5559 1154 või e-mailidel voldemar.tusis@gmail.com; marge@provel.ee. TÜRİ TENNISEKLUBI

ENAMPAKKUMINE

Türi vald müüb avalikul elektroonilisel enampakumisel ehk oksjoni korras internetioksjonisüsteemis OSTA.EE Kabala külas asuva Tiigi tn 3a kinnistu. Kinnistul paiknevad endine sepikoja hoone (ehitusregistri kood 107022634) ja lagunenud garaaž (seadustamata ehitis). Huvilistel on võimalik kinnisasja igal ajal üle vaadata, sepikoja hoonesse ligipääsemiseks aeg kokku leppida Türi vallavalitsuse varahaldusspetsialistiga telefonil 5886 3255. Vald müüb Tiigi tn 3a kinnistu ja kinnistul paiknevad hooned seisundis, millises need on pakkumise tegemise hetkel.

Enampakkumise alghind: 1560 eurot

Enampakkumise tagatisraha: 500 eurot

Kinnisasja enampakkumise algustähtaeg on 7. juuli 2023 kell 11.

Kinnisasja enampakkumise lõpptähtaeg on 23. august 2023 kell 11.

Enampakkumise täpsemad tingimused on toodud Türi vallavalitsuse 20. juuni 2023 korralduses nr 201 „Türi vallale kuuluva kinnisasja võõrandamiseks elektroonilise enampakkumise algatamine ja elektroonilise enampakkumise kord“.

Korraldus nr 201 on leitav Türi vallavalitsuse avalikust dokumendiregistrist.

Täiendava informatsiooni saamiseks tuleb pöörduda tööpäevadel Türi vallavalitsuse varahaldusspetsialisti poole (tel 5886 3255, e post Annelly.Grazer@tyri.ee)

Türi vald müüb avalikul elektroonilisel enampakkumisel ehk oksjoni korras internetioksjonisüsteemis OSTA.EE Türi linnas asuva Jaama tn 13a kinnistu. Kinnistul paikneb saviliivakattega tenniseväljak, mis on spordialasest kasutusest maas ning huvilistel on võimalik kinnisasja igal ajal üle vaadata. Vald müüb Jaama tn 13a kinnistu seisundis, millises see on pakkumise tegemise hetkel.

Enampakkumise alghind: 997 eurot

Enampakkumise tagatisraha: 500 eurot

Kinnisasja enampakkumise lõpptähtaeg on 23. august 2023 kell 11.

Enampakkumise täpsemad tingimused on toodud Türi vallavalitsuse 6. juuni 2023 korralduses nr 182 „Türi vallale kuuluva kinnisasja võõrandamiseks elektroonilise enampakkumise algatamine ja elektroonilise enampakkumise kord“.

Korraldus nr 182 on leitav Türi vallavalitsuse avalikust dokumendiregistrist.

Täiendava informatsiooni saamiseks tuleb pöörduda tööpäevadel Türi vallavalitsuse varahaldusspetsialisti poole (tel 5886 3255, e post Annelly.Grazer@tyri.ee).

Muutuvad kogumis-konteinerite asukohad

Seoses korraldatud jäätmeveo muudatustega paigutatakse ümber olemasolevad avalikud paberi- ja kartongijäätmete konteinerid järgmistelt aadressidelt:

- 1) Türi linn, A. Haava tn 8a;
- 2) Türi linn, Tallinna tn 1;
- 3) Türi linn, Tallinna tn 2;
- 4) Türi linn, Tallinna tn 35;
- 5) Türi linn, Tallinna tn 6;
- 6) Türi linn, Tehnika tn 4;
- 7) Türi linn, Kraavi tn 1;
- 8) Türi linn, Kraavi tn 5;
- 9)Türi linn, Mehaanika tn 6.

Antud aadressidelt viiakse konteinerid ära, sest alates uuest jäätmeveo perioodist (1. augustist 2023) on kohustatud korraldatud jäätmeveos üle andma paberi- ja kartongijäätmeid tiheasustusalal asuvate korterelamute jäätmevaldajad. Eespool nimetatud konteinerid asuvad kortermajade vahetus läheduses. Konteinerid paigutatakse ümber eramajade ning hajaasustusega piirkondadesse.

1. juulil jõustus hooldereform

Alates 1. juulist 2023 jõustunud hooldereform tähendab, et riik tuleb hoolduse eest maksmisel appi. Kui seni on inimese katta olnud 100 protsenti hoolde-kodu kohatasust, siis alates 1. juulist 2023 jaguneb kohamaks sumus teenust vajava inimese ja kohaliku omavalitsuse vahel (vajadusel kaasame ka ülalpidamiskohustlasi). Hooldereform ei tähenda üksnes osalist hooldekodukoha eest tasumist, vaid selle eesmärk on ka koduse hoolduse arendamine ja korraldamine. Hoolekandes kehtiva põhimõtte kohaselt tuleb eelistada esmajärjekorras sellist abi, mis toetab inimese hakkamasaamist oma kodus. Asutuspõhise hoolduse korraldamine on vajalik alles siis, kui kõrvalabi toel kodus elamine ei ole võimalik.

Rakendunud reformiga ööpäevaringse üldhooldusteenuse korralduslikus pooles ei muutu miski – kohalik omavalitsus peab hindama inimese abivajadust ja õigustatust teenust saada ning tagama, et teenus oleks inimesele kättesaadav ja osalema teenuse rahastamises.

Rahastamise eelduseks ei ole inimese soov, vaid kohalik omavalitsus peab isiku taotluse alusel välja selgitama, kas ta vajab ööpäevaringset üldhooldusteenust või on võimalik tema abivajadus katta mõne muu sotsiaalteenusena.

Allkirjastatud taotlus tuleb esitada üldhooldusteenust vajava isiku poolt Türi vallavalitsusele e-posti või posti teel või asutuses kohapeal enne, kui isik on ööpäevaringsele üldhooldusteenusele suundunud. Taotlust menetletakse 10 tööpäeva jooksul.

Milliseid kulusid rakendunud reformiga kohalik omavalitsus siiski rahastama peab? Rahastatakse hooldusteenust vahetult osutavate hooldustöötajate ja abihooldustöötajatega seotud tööjõukulud (koos maksudega), tööriietuse ja isikukaitsevahendite kulud, tervisekontrolli ja vaktsineerimise kulud ning koolituse ja supervisiooni kulud (SHS § 221 lg 2). Teenusesaajal tuleb katta oma vahenditest majutuskulud, toitlustuskulud ja muud teenuse osutamise seotud kulud.

Kui teenuse saaja sissetulek on madalam kui statistikaameti avaldatud eelarveaastale eelnenud aasta teise kvartali keskmise vanaduspensionide suurus, katab kohaliku omavalitsuse üksus teenuse saaja tasutavate kulude ja teenuse saaja sissetuleku vahe, kuid mitte rohkem kui eelmise aasta teise kvartali keskmise vanaduspensionide suurus, milleks on 635, 89 eurot, ja teenuse saaja sissetuleku vahe. Sissetulekuna arvestatakse teenuse saaja:

- riiklik pension;
- kogumispension kogumispensionide seaduse tähenduses;
- töövõimetoetus töövõimetoetuse seaduse tähenduses;
- sotsiaalmaksuga maksustatav tulu sotsiaalmaksuseaduse tähenduses.

Kui lisaks väiksema sissetuleku hüvitisele vajab teenuse saaja teenuse saamiseks lisavahendeid, sealhulgas niinimetatud käiberaha (taskuraha), siis viib kohalik omavalitsus läbi tavapärase maksevõime hindamise (nii nagu praegu) ja otsustab, kas vajalikud lisavahendid tulevad teenuse saaja vara arvelt, seaduslikelt

ülalpidajatelt või on kohalik omavalitsus kohustatud oma vahenditest ülejäänud osa tasuma.

Oluline on teada, et reformi raames oli kohalikel omavalitsustel õigus kehtestada ööpäevaringse üldhooldusteenuse hoolduskulude rahastamise piirmäär. Türi vallavalitsuse poolt 13. juunil 2023 vastu võetud korraldusega nr 193 „Väljaspool kodu osutava ööpäevaringse üldhooldusteenuse hinnast Türi valla makstava osa piirmääraks 554 eurot kuus, mis tähendab, et Türi vald tasub üldhooldusteenuse kulu kuni 554 eurot.

Türi vallavalitsuses kõikidele ööpäevaringse üldhooldusteenusega seotud küsimuste osas nõustab sotsiaaltöõspetsialist Astrit Fedoritš, telefon 5322 5674, e-post astrit.fedorits@tyri.ee .

TATJANA VAAN
Türi vallavalitsuse sotsiaalsakonna juhataja

Biolagunevate jäätmete kompostimisest

Türi vallavalitsus annab teada, et alates uuest jäätmeveo perioodist (1. augustist 2023) muutuvad jäätmete liigiti kogumise tingimused. Kõige suuremad muudatused puudutavad biolagunevaid köögi- ja sööklajajäätmeid, mida tuleb hakata eraldama segaolme-jäätmetest. Võimalus on biojäätmeid üle anda eraldi mahutiga või kohapeal nõuetekohaselt kompostida. Võimalus on oma kompostimisest ise teada anda Türi valla jäätmevaldajate registri iseteeninduse kaudu <https://service.eomap.ee/tyrivald/app/jaatmekaitlus>

Kompostimisel järgi Türi valla jäätmehoolduseeskirjast tulenevaid järgnevaid tingimusi:

- 1) Kinnistul tekkivaid biolagunevaid aia- ja haljastujäätmeid ning toidujäätmeid on lubatud kompostida jäätmete tekkekoha kinnistul kinnistes kompostrites, kuhu ei pääse ligi linnud ega loomad. Kompostriks sobib ka oma tehtud kompostimiskast.
- 2) Aia- ja haljastujäätmeid (ilma toidujäätmeteta) võib kompostida ka lahtises kompostiaunas ainult oma kinnistul.
- 3) Kompostiaun või komposter peab paiknema vähemalt ühe meetri kaugusel naaber-

kinnistust, kui naabrid ei lepi kokku teisiti.

- 4) Kompostiaun või komposter peab paiknema vähemalt kümne meetri kaugusel joogivee kaevust.
- 5) Kompostitavat materjali peab paigutama, ladustama ja käitlema tervisele ja ümbruskonnale kahjutult ning nii, et see ei põhjustaks kahjurit ja haisu levikut. Biolagunevate jäätmete kompostimisel tuleb tagada, et toimuksid aeroobsed lagunemisprotsessid.
- 6) Korrastamata, roiskuva, haisva, prügise, taimehaigusi levitava, keskkonnale ja tervisele ohtliku ning mitesobivasse kohta rajatud kompostimiskoha peab omanik omal kulul likvideerima.

Miks kompostida?

Kompostimine on osa toitaineringlusest. Kompost on mulla väetaja, mis sobib mulla kvaliteedi parandamiseks nii aiamaale, lillepeenrassse kui ka toailledede. Tänu kompostile pole vaja juurde osta väetisi. Kompost aias vähendab ka kastmise vajadust, kuna aitab hoida mulla vajalikku niiskust. Ühtlasi parandab kompost mulla pH-d ja struktuuri.

Millega kompostida?

Kompostimisega alustamisel tuleb üle vaadata tekkivate biojäätmete kogus ja koostis ning

vastavalt sellele valida sobiv meetod.

Kinnine komposter – võimalus ise ehitada käepärasest materjalist (lauamaterjalist, euroalustest jms).

Lahtiselt aunas – sobib ainult aia- ja haljastujäätmetele.

Kiirkomposter – kompostimise protsess käivitub lihtsasti; järgida kompostri juhendit.

Lisaks võib kasutada ka näiteks kilekotis kompostimist, trummelkompostrit, vermikompostrit või bokashi kompostrit.

Mida kompostrisse panna?

Kompostimise protsess vajab süsinikku, lämmastikku, vett ja õhku. Kompostimine toimib, kui kombineerida võrdselt süsinikurikast (kuiv/pruun) ja lämmastikurikast (niiske/roheline) materjali. Toorainet on mõistlik kompostrisse lisada väikeste kogustena, erinevad materjalid vaheldumisi. Kompostides tuleb jälgida, et segamini oleks nii toidujäätmeid kui aiapäätmeid, sest siis tõuseb kompostis temperatuur ja kompostimise protsess toimib.

Süsinikurikast tooraine (kuiv / pruun)

Langenud puulehed

Ajalehed

Munakoored

Kiuline puitunud materjal

Oksaraod

Majapidamis-paber

Papist munakarbid

Saepuru

Lämmastikurikast tooraine (märg / roheline)

Puu- ja köögiviljajäätmeid

Toidujäätmeid

Tee- ja kohvipuru (ka filter)

Roheliste taimede lõiked

Muruniide

Närtsinud lilled

(võib lisada ka nt mädanenud õunu)

Kuhu komposter panna?

Komposter tuleks paigutada päikesepaiste eest varjatud kohta ning kaitstud otsese liigvee eest. Samas liiga pimedas ja jahedas kohas ei pruugi kompostimise protsess käivituda. Soojus tekib õigesti paigutatud kihtide koostoimel ja segunemisel. Kui kastil puudub kaas, võib selle katta millegi käepärasega (kartulikott, kile vms). See soodustab protsessi ning soojuse teket. Aurava kompostri pärast ei tasu muretseda: aur viitab sellele, et protsess käib.

Kasutusmugavuseks on mõistlik asukohta valides jälgida, et see oleks ligipääsetav ka talvel või märja ilmaga.

Kompostimise kohta saab rohkem infot www.kompostiljon.ee

Kaasav eelarve aitab ka tänuvu projekte teostada

Projektide peale, millega kogukonnas või kodukülas läbi kaasava eelarve midagi paremaks muuta, tasub mõtlema hakata juba praegu. Ettepanekute esitamise aeg saabub septembris.

Valla finantsjuht Tiina-Mae Kuusik andis teada, et kaasav eelarve on plaanis ka tänavu. Kaasava eelarve suurus on 50 000 eurot.

„Projektide peale, millega kogukonnas või kodukülas midagi paremaks saaks muuta, tasuks mõtlema hakata juba praegu. Ettepanekute esitamise aeg saabub küll alles septembris, aga mida varem on asjad selgeks mõeldud ja kogukonnas läbi räägitud, seda parem,“ ütles Kuusik. Augustis toimuvatel valla arengukava ja eelarvestrateegia rahvakoosolekutele on kaasatud ka kaasava eelarve ja seda just sellepärast, et kaasata suuremalt kogukondlikku nägemust.

„Septembri alguses algab juba ideekorje ja seejärel koguneb komisjon, kes hindab projekte ja valib rahvahääletusele pääsejad. Hääletus toimub oktoobris ja projektid, mis saavad rahastamise otsuse, peavad valmima järgmise aasta jooksul (ehk siis 2024. aasta lõpuks). Eelnevate aastate kogemuse põhjal võib öelda, et projektirahastuse saavad tavaliselt kaks-kolm projekti,“ lisas Kuusik.

Eelmisel aastal toimunud rahvahääletus valis välja projektid „Muusikaia rajamine Laupa mõisaparki: välialadele mõeldud muusikainstrumentide soetamine ja paigaldus Laupa kooli naabrusesse“ ja „Kabala mõisapargi staadioni ja palliplatsi katete uuendamine (parendamine)“.

SILVI LUKJANOV

KESTLIKU ELUSTIILI FESTIVAL ROHEVEST NR 5

(Türil Viljandi tn 60)
14.–16. juulil 2023

REEDEL, 14. juulil
15–16 loeng - Peep Tobreluts: välikäimlad kui maailmpäästjad
16.00–16.45 (majatuur, tasuta)
17.00–18.30 toiduinfoplatvorm FUUDISH (Marianne) - E-ained ja tödeldud toit. Suhkur ja selle varjatud pale - mida on leida tegelikult meie toidust? (osalustasuta - kohtumist toetab Lõuna-Järvamaa koostöökogu projekt „Elujõuline kogukond“)
19.00 ESINEB DUO SÄNNI JA CO (Sänni Noormets on rahvamuusik, kes on pärit Türilt) – pileti hind: eelmüügist 10.- ja kohapeal 12.- (eelmüügipiletid müügil kohvik-resto Ajatus, Türi kultuurikeskuses, Türi raamatukogus)

LAUPÄEVAL, 15. juulil
12–18 (avatud töötodad, laste vabategevused hoovis jm)
12.00–13.30 Türil elava ajaloolase Kaarel Aluoja traditsiooniline ajalooloeng piirkonnast, keskendusega Mats Tõnissonile ja kalendritele (loeng on tasuta)
13.30–16.30 Thea käsitöötoas „Rõivaste pisiparandus“ - töötuba. Nööbi õmblemine, paikamine, parandame koos riideid. (Nokitsemine sobib ka lastele)
14–16 „VANADE MAJADE ILU“ Mõtteheiatuse vanade majade lihtsusesse ja ilusse” – Aare Grünberg Juho Wärkstuba OÜ, tasuta
17.00–18.30 Praktiline töötuba „Vana maja. Kuidas hoida ja renoveerida, nii et ta kehtaks.“ Aare Grünberg / Aina Lee (räägib värvidest ja värvimistest), tasuta
Töötodad: puidupõletus Valduriga, võitegu ja pokteili-mekutamine Tiinaga, käsitöökojad (Lii Kald, Thea Vesman jt)
19.00 KONTSERT ANSAMBLIGA UNTSAKAD pileti eelmüügist 15.-, kohapeal 20.- (eelmüügipiletid müügil kohvik-resto Ajatus, Türi kultuurikeskuses, Türi raamatukogus)
ÕÖKOOLI KOHTUMINE KELL 21–23 MTÜ Elurikas Türi, Türi kogukonnaselts, muud arutlejad – kuidas me väikelinnas elurikkust saame toetada ja seda juurde soetada? – arutelu toimub peretoas teetassi kõrval või ilusa ilma korral hoovis, tasuta

PÜHAPÄEVAL, 16. juulil
12–14 Mariani permakultuuri loeng; mida teada mullast ja elurikkusest? Praktilised näited tegutsemisest, osalustasu 5.-
KOGU FESTIVALI AJA ON AVATUD KA KOHVIK-RESTO AJATU (KELL 12–20)

Parkimiseks otsi kohta kõrvaltänavatelt või tule jala või rattaga
Toetajad: Türi vald, Türi kultuurikeskus, Lõuna-Järvamaa koostöökogu projekt „Elujõuline kogukond“
Info: tyri.vabakond.ee, tyrikonn@gmail.com, tel 5395 7115

Türi vallavolikogu istung 29. juunil

Türi vallavolikogu II koosseis kogunes istungiks 29. juunil Türi vallas. Volikogu istungi päevakorras oli viisteist punkti.

- Türi vallavolikogu alaliste komisjonide esimehed tegid ülevaate komisjonide tööst.
- Türi halduse 2022. aasta ostude ja hangete nõuetekohasuse kontrolli ning valla heakorra, teede ja tänavate hoolduse analüüsi tulemuste kinnitamine. Türi vallavolikogu kinnitas revisjoni tulemused.
- Revisjonikomisjoni 2023. aasta tööplaani täiendamine. Türi vallavolikogu täiendas komisjoni esimehe ettepanekul revisjonikomisjoni tööplaani ja lisis tööplaani Türi valla 2023. aasta eelarvest mittetulundusühingute, sihtasutuste ning seltsingute rahastamise õiguspärasuse ja otstarbekuse kontrolli.
- Türi vallavalitsuse liikmete arvu ja struktuuri muutmine ning Türi vallavalitsuse koosseisu uuesti kinnitamine. Seoses vallavalitsuse liikme Raivo Raamatu tagasiastumisega vallavalitsuse liikme kohalt kinnitas Türi vallavolikogu vallavanem Sulo Särkineni ettepanekul Türi vallavalitsuse IV koosseisu neljaliikmelisena (vallavanem Sulo Särkinen; abivallavanem Elar Niglas; vallavalitsuse liikmed Triin Pärna ja Tiina-Mae Kuusik).
- Türi valla konsolideerimisgrupi 2022. majandusaasta aruande kinnitamine. Revisjonikomisjoni 2022. aasta tegevuse aruanne. Türi vallavolikogu kinnitas Türi valla konsolideerimisgrupi 2022. majandusaasta aruande.
- Türi valla arengukava ja eelarvestrateegia aastateks 2024–2028 lugemine. Türi vallavolikogu lõpetas eelnõu I lugemise ja saatis selle avalikustamisele. Rahvakoosolekud eelnõu arutamiseks toimuvad koos kaasava eelarve aruteludega viies valla piirkonnas: 1. august kell 17 Oisu rahvamaja; 2. august kell 17 Kabala rahvamaja; 3. august kell 17 Väätsa rahvamaja; 7. august kell 17 Kärü rahvamaja; 8. august kell 17 Türi Konnamaja.
- Türi vallas maaksumäärade kehtestamine. Türi vallavolikogu kehtestas maaksumuseaduse muudatustest lähtuvalt maaksumäärad Türi vallas alates 1. jaanuarist 2024. Elamumaale ja maatulundusmaa õuema kolvikule 0,5% maa maksustamishinnast aastas; maatulundusmaale 0,5% maa maksustamishinnast aastas; muu sihtotstarbega maale 1,0% maa maksustamishinnast aastas.
- Türi vallas detailplaneeringukohaste ning planeeringlahenduse elluviimiseks otseselt vajalike avalikuks kasutamiseks ette nähtud rajatiste väljaehitamiseks sõlmitava halduslepingu tingimused ja sõlmimise kord. Türi vallavolikogu võttis määruse eelnõu vastu ja kehtestas vastava korra.
- Türi vallale kuuluva kinnisasja jagamine ja moodustatava kinnisasja otsustuskorras võõrandamine. Türi vallavolikogu

otsustas jagada Türi vallale kuuluva maaüksuse (Pärnu jõgi V3) ja võõrandada jagamise tulemusel moodustatava kinnisasja riigile, (transpordiameti kaudu) eesmärgiga tagada rekonstrueeritud Poaka silla ning riigitee 15208 Kirna-Poaka teemaa ja teekaitsevööndi hooldus.

- Türi kultuurikeskuse valduses oleva Türi vallale kuuluva vara valduse üleandmine. Türi vallavolikogu otsustas anda Türi kultuurikeskuse valduses olev A. Kurrikoffi tn 5a Tehisjärve kinnisasi ja sellel asuvad Türi vallale kuuluvad rajatised (sh Türi laululava) Türi halduse valdusesse.
- Türi vallale tehnovõrkude omandamine ja Türi valla kasuks isikliku kasutusõiguse seadmine. Türi vallavolikogu otsustas, et Türi vald on nõus OÜ-lt VESKISILLA tasuta üle võtma enne maaüksuste esmakinnistamist võõrale maale avaliku ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemi osana rajatud ning hetkel Türi vallale kuuluvatel kinnisasjadel paiknevad vee- ja reovee-kanalisatsioonitrassid ja reoveepumpla ning Türi vallavolikogu on nõus, et OÜ VESKISILLA omandis olevatele kinnisasjadele avaliku ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemi osana rajatud ühisveevärgi- ja kanalisatsioonirajatistele ning teele algatatakse Türi valla kasuks isikliku kasutusõiguse seadmine.
- Türi vallale varalise kohustuse võtmine. Türi vallavolikogu arutas sihtasutus Järvamaa kavandatavaid taotlusi toetusmeetmetest raha saamiseks kolme maakonnaülese ühisprojekti rahastamiseks. Türi vallavolikogu ei toetanud eelnõu, millega Türi vald võtaks kohustuse tasuda Türi valla eelarvetest projektide osalised omaosalused.
- Sihtasutuse Kesk-Eesti õppe- ja kompetentsuskeskus lõpetamine. Türi vallavolikogu otsustas lõpetada sihtasutuse tegevuse ja määras sihtasutuse likvideerijaks sihtasutuse juhatuse.
- Türi vallavolikogu majandus- ja turvalisuskomisjoni koosseisu muutmine ja koosseisu uuesti kinnitamine. Türi vallavolikogu otsustas vastavalt valimisliidu Tulevikuvald Türi ettepanekule muuta komisjoni koosseisu ja arvata koosseisust välja Rene Luik ning arvata koosseisu Margus Hirbaum.
- PRIA kaasrahastusega projekti „Pätipargist prillikiviks“ (Kärü aleviku keskosa kujundamine atraktiivseks, kaasaegseks ja turvaliseks multifunktsionaalseks alaks) Türi valla eelarvest rahastamisest (ei ole eelnõuga päevakorrapunkt). Türi vallavolikogu tutvus projektiga ja koguneb täiendavaks istungiks, et menetleda projekti elluviimiseks vajalikku lisaelarvet.
- Informatsioon – 1) Türi valla noortevolikogu esindaja Kirke Perillus tegi ülevaate noortevolikogu tegevusest; 2) abivallavanem Elar Niglas tegi ülevaate läbirääkimistest valla koolivõrgu küsimuses.

Augustist hakkab jäätmeid vedama RAGN-SELLS AS

Uus jäätmevedaja RAGN-SELLS AS alustab Türi vallas jäätmeveoga 1. augustist 2023.

Türi vallavalitsus sõlmis 2. juunil 2023 a RAGN-SELLS AS-ga lepingu jäätmeveo korraldamiseks Türi valla territooriumil. Kuni uue vedaja tööle asumiseni ehk 1. augustini 2023 kestab senine jäätmeveo korraldus Eesti Keskkonnateenused AS-ga. Uus jäätmevedaja RAGN-SELLS AS saadab kõigile vajaliku jäätmeveo info koos uute jäätmeveograafikutega juuni lõpus/juuli alguses. Samuti on planeeritud infopäev 17. 07. 2023 kell 18 veebis (vastava link avaldatakse RAGN-SELLS ASi ja Türi valla kodulehel) ning 20. 07. 2023 kell 10–18 Türi vallavalitsuses (Hariduse tn 3, Türi linn).

Alates 1. augustist 2023 kohaldatakse korraldatud jäätmevedu lisaks segaolmejäätmete veole ka järgmistele jäätmeliikidele: paberi- ja kartongijäätmed; biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed; biolagunevad aia- ja haljastujajäätmed; suurjäätmed; segapakend; klaaspakend.

Olulisemad muudatused alates uuest jäätmeveo perioodist

Paberi- ja kartongijäätmete kogumine ning korraldatud jäätmeveos üleandmine on kohustuslik:

- tiheasustusalal asuvale jäätmevaldajale, kelle kutse- või majandustegevusest tulenevalt tekivad paberi- ja kartongijäätmed;
- tiheasustusalal asuvate korterelamute jäätmevaldajatele. Biolagunevate köögi- ja sööklajajäätmete kogumine ning korraldatud jäätmeveos üleandmine on kohustuslik:
- tiheasustusalal asuvale jäätmevaldajale, kes kutse- või majandustegevuses tegeleb majutuse, toitlustuse, toiduainete töötlemise või nendega kauplemisega või kelle majandustegevuses tekivad biolagunevad köögi- või sööklajajäätmed;
- tiheasustusalal asuvate korterelamute jäätmevaldajatele;
- jäätmevaldajale, kes ei rakenda jäätmetekkekohal kompostimist. Kompostimise üle teostab Türi vallavalitsus järelevalvet, kuid võite oma kompostimisest meile ka ise eelnevalt teada anda Türi valla jäätmevaldajate registri iseteeninduse (<https://service.eomap.ee/tyrivald/app/jaatmekaitlus>) kaudu. Jäätmevaldajad, kes said biojäätmete projekti raames endale Türi vallalt kiirkompostri ning jäätmevaldajad, kes on juba teavitanud oma kinnistul kompostimisest, ei pea seda uuesti tegema.

Biolagunevad aia- ja haljastujajäätmeid, suurjäätmeid, segapakendeid ning klaaspakendeid ei ole ükski jäätmevaldaja kohustatud korraldatud jäätmeveo raames jäätmevedajale üle andma, vaid see on vabatahtlik teenus. Liigiti kogutud jäätmeid võib viia ka jäätmejaama, keskkonnajaama või muusse nõuetekohasusse kogumiskohta (nt avalikud konteinerid paberi- ja kartongijäätmete või pakendijäätmete jaoks).

PIIUMETSA-ROOVERE
KÜLAKOKKUTULEK NING
600 AASTAT ESMAMAINIMISEST

15. JUULI

15:00 ALGUS PIIUMETSA TÖÖKOJA JUUREST
 16:00 PIIUMETSA KAASIKUS

PÄEVAJUHT Tiit Tammeleht
ANSAMBEL SigaRillo
DISKOR DJ Taft

LÖKKE SÜÜTAMINE
MÄNGUD LASTELE JA TÄISKASVANUTELE
KOHAPEAL PUHVET PIIRIPEALNE (SULARAHA)
VÕIMALUS KASUTADA KA GRILLI
ÜRITUS LÖPEB ORIENTEERUVALT SÜDAOÖL

Toetajad: Väätsa Argo AS, Türi Vallavalitsus, Väätsa Rahvamaja

HELEN OTT, korraldaja

Türi valla eakate kokkutulek

toimub 17.08.2023.a. Väätsa Rahvamajas (hea ilma korral ka õuealal) algusega kell 11.00

Osavõtjate registreerimine kell 10.00-10.45

Kokkutuleku avamine kell 11.00-11.15

Türi vallas tegutsevate eakate seltside ja klubide tutvustamine, kogemuste, murede ja rõõmude jagamine kell 11.15-12.00

Eakate kollektiivide isetegevusetteasted kell 12.00-13.15

Lõunapaus (supp 4.-eurot, kogume eelnevalt) kell 13.15-14.00

Murumängud (seltside ja klubidevaheline kolmevõistlus) kell 14.00-15.15

Külalisesineja Siiri Känd Ashlevi kontserdikavaga

"Mis värvi on armastus?" kell 15.30-16.45

Kolmevõistluse parimate autasustamine, järgmise kokkutuleku korraldaja väljakuulutamise ja päeva lõpetamine kell 16.45

Avatud on kohvik. Eakatel on võimalik müüa endavalmistatud käsitöid.

Palume osalejatel anda endast teada tel. 5128598 või meiliaadressil ellekutt49@gmail.com hiljemalt 10.08.2023.a

Meie ettevõtmist toetavad Türi vald, Väätsa Rahvamaja ja Väätsa Tervise- ja Spordikeskus.

TÜRI-ALLIKU KÜTTEKONTOR

MÜÜA LÕHUTUD LEPAPUID

MÜÜGIL 25-60cm

KASEBRIKETT

Tel. 51 66 305

AllikuGrupp

Südamekodud

Otsime
Käru Südamekodusse
HOOLDAJAT

TÖÖKOHAST

Hoolidaja tööülesanneteks on eakate hooldamine ja abistamine igapäeva toimingutes. Hooldusplaani täitmine ja abistamine ravimite manustamisel. Elanike kaasamine igapäevasesse tegevusse arvestades tema soove, tervislikku seisundit, meeleolu ja võimeid.

OOTAME SINULT

- hooldustöötaja tunnistus
- soov inimesi aidata
- täpsus, korrektsus ja pingetaluvus
- hea koostöö- ja suhtlemisoskus
- positiivne ellusuhtumine ja empaatiavõime

KASUKS TULEB

- varasem töökogemus
- vene keele oskus suhtluseks
- arvutisoskuse algtase

SIND OOTAB

- professionaalne ja toetav meeskond
- võimalused täiendkoolitusteks
- töötasu kuni 1100 eurot
- pikaajaline ja stabiilne töö
- head tööttingimused

Kandideerijal palume saata oma CV karu@sudamekodud.ee.
Kontaktisik Heili Burmeister, Käru Südamekodu juhataja, +372 517 2057

UUED KODANIKUD

DANIEL, ARABELLA, LOORE

Palju õnne!

KoldeTuli
www.koldetuli.ee

Kütteklotsid (puisteruum) märg	29 €/rm
Kütteklotsid (puisteruum) kuiv	49 €/rm
Halupuu kuusk 30 cm märg	54 €/rm
Halupuu lepp 45-60 cm märg	59 €/rm
Halupuu lepp 30 cm märg	65 €/rm
Küttepinnud märg (~2,5 rm/pakk)	65 €/pakk
Halupuu kask 50 cm märg	69 €/rm
Kuiv kütteklots 40L (66 võrku)	389 €/alus
Kuiv lepp 30 cm 40L (66 võrku)	455 €/alus

Nüüd ka e-pood, kus järel - ja osamakse võimalus !!!

Tel 516 0288 Türi

MÜÜME JA HINDAME SINU KODU!

Kõik teenused ühest kohast!
Kinnisvara müük, üür,
konsultatsioon, hindamine
ja seadustamine!

Võta ühendust!

Lea Kerma

512 4236

lea.kerma@arcovara.ee

ARCO VARA

Järva Rehvikeskus

Maakonna suurim
suverehvide valik.

Kaupluses
suverehvid 13-20 tolli.

Osta rehvid meilt, saad paigalduse
eelisjärjekorras!

Viljandi 13, Türi. Tel 5309 0746.
e-pood www.jarvarehvid.ee

SAILUN

YOKOHAMA

HANKOOK

Husqvarna

Nutikas muruhooldus.

Alati parimad lahendused. Paigaldus üle Eesti!

Rakvere, Tallinna 47 Jõhvi, Rakvere 35
Paide, Suur-Aia 45 Tapa, Pikk 19
Tel. 56 498 775 • info@baseilo.ee • baseilo.ee

BASEILO
AIA- JA METSATEHNIKA MÜÜK,
HOOLDUS, REMONT

Türi Rahvaleht

Türi, Hariduse 3,
72213, Järvamaa
Tel: 513 3385
E-post: teet.reier@tyri.ee
Tegevtoimetaja: Teet Reier
Korrektoir: Kerli Rhede
Küljendaja: Teet Reier
Raamatupidaja:
Signe Tõotsu

Trükkija: AS Kroonpress
Levitaja: Omniva
Väljaandja:
Türi Arengu Sihtasutus

Türi Rahvaleht tuleb iga
kuu alguses kõikidesse
Türi valla postkastidesse
tasuta.
Trükiarv on 5700 ja
lugejaid u 11 000.

Kuulutuste ja reklaami
vastuvõtt toimetuses
või e-posti teel
teet.reier@tyri.ee või
uudised@tyri.ee

Toimetusel on õigus kirju
ja teisi kaastöid nende
selguse huvides toimetada
ning lühendada.

OSTAN

IGASUGUSEID VANU FOTOSID
JA KOOLILÕPU MÄRKE

TÜRI FOTOGRAAF
RENÉ VIJAT

Tel 525 8325
renewiljat@gmail.com

Ale talu müüb nisu ja otra.
Koit Teder 515 3808.

Katuse-, fassaadi-, üldehitus ja
viimistlustööd.
Kortermajade renoveerimistööd
Pakume erinevaid lahendusi
hoonete ja majade ehitusel.
mehitus@gmail.com 5352 9476

Ostan igas seisukorras autosid,
maastureid ja kaubikuid. Lisaks
romude utiliseerimine ja ARKist
kustutamine. Transport minu
kulul. Tel 5693 2565.

SPEQ
AGRI

**FEKAALIVEDU
VÄLIKÄIMLATE RENT
TRANSPORDITEENUS**

tel. +372 452 2002
e-mail: agri@speq.ee
www.fekaaliabi.ee
www.speqagri.ee

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad
ja metsakinnistuid.
Kinnistud võivad olla tehtud raietega
või asetseda piiranguvöondis.
info@metsakeskus.ee
Tel: 56 111 900

KOLMESTAR

- metsa- ja põllumaa ost
- kasvava metsa ost-müük
- metsamaterjali transport
- metsa ülestöötamine
- võsaraie ja kokkuvedu
- kallurveod, kopateenus
- metsatehnika treilerveod
- saematerjali müük
- küttepuid müük

Mäekalda tn 2, Türi linn, Türi vald, 72213 Järva maakond
kolmestar@kolmestar.ee • Tel 503 5585 • www.kolmestar.ee

ÜÜRILE ANDA TÜRIL NÜÜDISAEGNE KÕETAV LAOPIND

Alates 130 m² kuni 1500 m² koos laoriulite, elektritõstukite, kaamerate, signalisatsiooni jm vajalikega. Mugav ligipääs veokitele. Pakume kaupade hoiustamise laoteenust. Koos laopinnaga võimalus üürida ka kontoripinda.

OÜ Kolmestar • Tel 501 5328

KABALA 57. LAULU- JA TANTSUPIDU

Perel pesa südamel

29. JUULI 2023
KABALA LAULULAVAL

17.30 rongkäik laululavale
18.00 KONTSERT „PEREL PESA SÜDAMES“

21.00 - 02.00 SIMMAN
Laval ansambel "Cantare"
ja DJ Silver-Taavi Kaljula.

Päeva juhivad Merilin Kirbits

Kohal Piimandusmuuseum
oma väljapanekuga.

Lapsi rõõmustavad ponid ja batuudid
Ekskursioonid Kabala mõisas
Sissepääs 2€

Pääs peole 3€/5€,
kuni 12-aastased lapsed tasuta.

Toitlustab Avitella. Kohal Jäätisebuss.

Info: 5300 3987 / kabala.rahvamaja@tyri.ee

PERE- FESTIVAL 2023

22. juulil

Türi rannas ja lauluväljakul

STEFAN

MERILIN MÄLK

Mustkunstnik Richard

Tsirkusestuudio "FOLIE"

Heino Seljamaa
kohvriteater

Teadusteater

Elsa & Priaat

Perefestivalil on mitu lava,
palju põnevaid mängu, töötubasid,
treeninguid ja atraktsioone nii õhus, maal kui vees.
Kõik see on piletihinna sees.

Lustimist jagub igas vanuses pereliikmele.
Tule veeda meelde jääv päev perega!

EELMÜÜGIST PILETID SOODSAMAD!

Eelmüügipileti ostanute vahel
loositakse välja 75 tolline televiisor.

Eelmüügipileti saad piletilevist kuni 20. juulini.

Vaata lisaks perefestival.ee

NOORTE SPORDILAAGRID TÜRI VALLAS 2023

19. - 21. juuni

KORVPALLI SUVELAAGER

OODATUD ON 5. - 15.
AASTASED HUVID. OSALUSTASU 50 eurot.

KORRALDAJA:
KORVPALLIKLUBI SEITSE
+372 555 45 000
viljar@kk7.ee

31. juuli - 2. aug

VÕRKPALLI SUVELAAGER

OODATUD ON 5. - 15.
AASTASED HUVID.

KORRALDAJA:
STEN PERILLUS
+372 56842235
sten.perillus@tyri.ee

9. - 12. aug

JALGPALLI SUVELAAGER

OODATUD ON 5. - 15.
AASTASED HUVID. OSALUSTASU 89 eur / 49 eur

KORRALDAJA:
PAIDE LINNAMEESKOND
+372 56215495
marek@paidelinnameeskond.ee

21. - 23. aug
ÖÖBIMISEGA

SPORDI- JA SEIKLUSLAAGER

OODATUD ON 8. - 12.
AASTASED HUVID. OSALUSTASU 60 eurot.

KORRALDAJA:
VÄÄTSA TERVISEKOMPLEKS
+372 56842235
taavi@parts@gmail.com

21. - 23. aug

SPORDIKOOLI SUVELAAGER
KAHEKSA ERINEVAT SPORDIALA

OODATUD ON 7. - 12.
AASTASED HUVID. OSALUSTASU 25 eurot.

KORRALDAJA:
TÜRI SPORDIKLUBIDE LIIT
+372 58 201 464
tyrisportikool@gmail.com